

ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ವಿಷಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಮಾನಪ್ಪ* ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ನಿರಂಜನ**

*ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ, ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು.

**ಕುಲಪತಿಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ವಿವಿ, ಕೋಲಾರ.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

15ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರದ ಆವಿಷ್ಕಾರದ ನಂತರ ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದವು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ವಿಭಿನ್ನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತಗೊಂಡವು. ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಹಾಗೂ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಷಯದ ಜೊತೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಓದುಗ ವಲಯದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾಗುವ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಉದಾ: ಜೋಸೆಫ್ ಪುಲಿಟ್ಜರ್‌ನ ದಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ವರ್ಲ್ಡ್, ಜೇಮ್ಸ್ ಆಗಸ್ಟಸ್ ಹಿಕ್ಲಿಯ ಹಿಕ್ಲಿಸ್ ಗೆಜೆಟ್, ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್‌ರ ಸಂವಾದ ಕೌಮುದಿ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಗಾಂಧಿ, ತಿಲಕ್, ಮುಂತಾದವರು ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದ ವಿಭಿನ್ನ ಆಶಯದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಜೋಸೆಫ್ ಪುಲಿಟ್ಜರ್, ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ, ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, ರೇಖಾಚಿತ್ರ, ಕಾರ್ಟೂನ್, ಪ್ರಜಾವಾಣಿ.

ಪೀಠಿಕೆ

ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರವು ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಹಾಗೂ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಸುದ್ದಿ ನಿರೂಪಣೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸರಳ ರೇಖಾಚಿತ್ರದಂತೆ ತೋರಿದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಡಂಬನೆ ಕೆಡಕು ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಚಬಕನೇಟಿನಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಓದುಗರು ಮತ್ತು ನೋಡುಗರಿಗೆ ದಿನನಿತ್ಯದ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭೂತಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸತ್ಯದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುವ ಒಂದು ಗುರುತರ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಚಿತ್ರಕಲೆ ಅಥವಾ ಚಿತ್ರಾತ್ಮಕ

Please cite this article as: ಮಾನಪ್ಪ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ನಿರಂಜನ (2022). ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ವಿಷಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರಿಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 4(1). ಪು.ಸಂ. 1-11

ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕ್ರಿಯೆ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಂಕು-ಡೊಂಕಿನ ಗೆರೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಾರ್ಟೂನ್ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದು ಲಘು ಹಾಸ್ಯದ ಧಾಟಿಯ ಅಥವಾ ತೀಕ್ಷ್ಣ ವ್ಯಂಗ್ಯ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಅಸಡ್ಡಾಳ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳು. ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮನೋರಂಜನಾತ್ಮಕ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಈ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು Comics ಅಥವಾ Comical strips ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು, ಅಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಮನೋರಂಜನಾತ್ಮಕ ವಿಡಂಬನೆಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆಯೇ ವಾಸ್ತವದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೂ ಕ್ಷ-ಕಿರಣ ಬೀರುವಂತಿದ್ದವು. ಈ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲ ಕಲ್ಪನೆ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದು, ವಾಸ್ತವ ಅಥವಾ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದರ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ಸ್ಥೂಲ ರೇಖೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲ ಹಂದರವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಲಾಕ್ರಮೇಣ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದರ ಗ್ರಹಿಕೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಸ್ಥೂಲ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಟೂನ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಉದಾ: 1754ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ಫಿಲಾಡೆಲ್ಫಿಯಾದಿಂದ ಬೆಂಜಮಿನ್ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್ ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದ ಫಿಲ್ಡೆಲ್ಫಿಯಾ ಗೆಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದ ಹಾವಿನ ತುಣುಕುಗಳ ಚಿತ್ರ ಅಂದಿನ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸುವಂತಿತ್ತು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಗುಹೆ ವಾಸಿಗಳು, ಗುಹೆಗಳ ಒಳಾಂಗಣದ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗೀಚಿದ ಚಿತ್ರಗಳು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಆರಂಭಿಕ ಕಾಲದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಕೃತಿಗಳೆಂಬ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ ಇದೆ. ಈ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಎಂಬ ಪದದ ಮೂಲ ಇಟಾಲಿಯನ್ ಭಾಷೆಯ Cartone ಮತ್ತು ಡಚ್ ಭಾಷೆಯ Kartone ಎಂಬ ಪದಗಳಿಂದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರ ಅಭಿಮತ. ಜಲ ವರ್ಣದಿಂದ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಲಾವಿದರು (Fresco painters) ತಾವು ನಿರ್ಮಿಸಲಿರುವ ಕೃತಿಗಳ ರೂಪ-ರೇಷೆಗಳ ಕರಡು ರೇಖೆಗಳನ್ನು ತೇವಗೊಂಡ ಪ್ಲಾಸ್ಟರ್ ಆಫ್ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಈ ವಿಭಿನ್ನ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು ಕಲಾವಿದರ ಮೂಲ ನೀಲ ನಕ್ಷೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಎಂದರೆ ವಸ್ತು ವಿಷಯದ ಉತ್ತೇಕ್ಷಿತ ಹಾಸ್ಯ ಅಥವಾ ವ್ಯಂಗ್ಯಭರಿತ ಸರಳ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಿಕ್ಸನರಿ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ ವಸ್ತು, ಘಟನೆ, ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಕ್ಷಿತ ಹಾಸ್ಯ ಅಥವಾ ವ್ಯಂಗ್ಯಾತ್ಮಕ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದನ್ನು ಕ್ಯಾರಿಕೇಚರ್‌ಗಳೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಕಾರ್ಟೂನ್‌ಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿ, ವಿಷಯ, ಘಟನೆಗಳ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಕ್ಷಿತ ಆಯಾಮಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರೀಕರಿಸುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕ್ಯಾರಿಕೇಚರ್ ಅಥವಾ ಗುಣವಿಶೇಷಣಾ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ 1590ರಲ್ಲಿ ಇಟಲಿಯ ಸಹೋದರರಾದ "ಎನ್ನಿಬೇಲ್ ಹಾಗೂ ಆಗೋಸ್ಟೀನಿಕಾರ್ಸಿ" ಎಂಬವರು ಬರೆದ Ritratini Carichi ತುಂಬು

ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಕೃತಿಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನೇ ಬರೆದರು –(ಹಿನಾ ನಖ್ಲಿ 2007:145). ಈ ಪದದಿಂದಲೇ Caricature ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಜನಜನಿತವಾಯಿತು.

ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರದ ಸ್ಥೂಲ ಕಲ್ಪನೆ

ಮುದ್ರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಸೀಮಿತ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕರಡು ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವು ಸಂಕರಗೊಂಡ ಫಲವಾಗಿ ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ರೇಖೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಯೊಂದನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿತು. ಅದುವೇ ಚಿತ್ರಾತ್ಮಕ ವಿಡಂಬನೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೋ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನೋ ಪರಿಹಾಸ್ಯ (ವಿನೋದ, ಸರಸ, ಗೇಲಿ, ಅಣಕ, ಅಪಹಾಸ್ಯ) ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಥವಾ ಸೀಮಿತ ಗೆರೆಗಳಲ್ಲೇ ಹುದುಗಿರುವ ಸತ್ಯದ ಅನಾವರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿತವಾದ ಚಿತ್ರಗಳೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವಂತೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಹರವು ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತು. ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು, ಒಂದು ಘಟನೆಯ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಯಲುಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಒಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಅಮಾಯಕ ಓದುಗನೂ ಕೇವಲ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಸಂದರ್ಭದ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಷ್ಟು ಚುರುಕಾಗಬಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯೆನಿಸಲಾರದು.

ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಐದು ಆಯಾಮಗಳಿದ್ದು ಹಾಸ್ಯ, ತಿಳಿಹಾಸ್ಯ, ವ್ಯಂಗ್ಯ, ವಿಡಂಬನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಹಸನ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಐದು ಆಯಾಮಗಳೂ ಕಟು ಟೀಕೆ, ಮರೆಯ ಮತ್ತರದ ಧ್ವನಿ, ವಸ್ತು ನಿಷ್ಠ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅ) ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ, ಬ) ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ, ಕ) ವಿಕಟ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಡ) ವಿನೋದ ಚಿತ್ರಾವಳಿಗಳೆಂದು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಂಡಿದ್ದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಮಹತ್ವದ ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನದ ಆದ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ದೈನಂದಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಡಂಬಿಸುವುದನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ನೂರಾರು ಪದಗಳಲ್ಲೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾಗದ ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಲೇವಡಿ, ವಿಡಂಬನೆ ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ, ಸುಮಾರು 18ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಈ ರಾಜಕೀಯ ವಿಡಂಬನಾ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ತವಕ ತಲ್ಲಣಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಒಳನೋಟಗಳೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳ ವಿಡಂಬನಾ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಸರಕುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಈ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಮತ್ತೊಂದು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ (Political cartoon)

ದೈನಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯವನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಡಂಬಿಸುವುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ರಾಜಕೀಯ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ದಿನನಿತ್ಯದ ಘಟನೆಗಳ ಕುರಿತ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಬರಹದ ಒಳತೋಟಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಉದಾಃ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರವಾದರೆ. ವಿಷಯವನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ವಿಡಂಬಿಸುವ ಪಾಕೆಟ್ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳೂ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರಾದ ಆರ್.ಕೆ.ಲಕ್ಷ್ಮಣ್, ಪ್ರಕಾಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕೇಶವ್, ವಾಷಿನಿ ವರದನ್, ಪಿ.ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಕು-ಡೊಂಕಿನ ಗೆರೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜಕಾರಣದ ಹೊಯ್ದಾಟಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕಾರಣದ ಒಳಹೂರಣಗಳು ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಿರುತ್ತವೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ (Social Cartoon)

ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜನಜೀವನದ ಪ್ರಭಾವಲಯಗಳನ್ನು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ವಸ್ತು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟು ಅಥವಾ ನಿಗದಿತ ವಿಷಯದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಸಂಕೀರ್ಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಒಂದು ನಿಗದಿತ ಗಡುವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ದೈನಂದಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಘಳಿಗೆ ಘಳಿಗೆಗೂ ಬಣ್ಣ ಬದಲಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳು ನಿಗದಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಮರುದಿನದ ಆ ಘಟನೆಯ ರೂಪ-ರೇಷೆಗಳೇ ಬದಲಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಲಭ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲದ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲದ ಹಂಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತೆ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಇವುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಪುರವಣಿ, ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ವಾರ್ಷಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ.

ವಿಕಟ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಅಥವಾ ವಸ್ತುವಿನ ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿತಗೊಳಿಸಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ವಿಕಟ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಲವು ರೂಪಕಗಳ ಮೂಲಕ, ವಿಕಟ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತ ಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಕೊಡುತ್ತವೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಧರಿತ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ವಸ್ತು ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಮೂಗು, ಗಾಂಧಿಯ ಸಣಕಲು ದೇಹ ದೊಡ್ಡ ಕಿವಿ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಅವರ ಕನ್ನಡಕ ಮುಂತಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳ ರೂಪಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದೇ ವಿಕಟ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರದ ತಿರುಳಾಗಿದೆ.

ವಿನೋದ ಚಿತ್ರಾವಳಿ

ವಿನೋದ ಚಿತ್ರಾವಳಿಯ ಚಿತ್ರ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ನಾಲ್ಕಾರು ಸರಣಿ ಚಿತ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಒಳ ಹರಿವಿರುವ ಇವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುದ ನೀಡುವ ಮನರಂಜನಾ ಅಂಶಗಳು, ಹಾಸ್ಯ ಲೇಪನದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ. ವಾರಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇಂಥ ಸರಣಿ ಚಿತ್ರಗಳಿರುವ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವಾರವೂ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ವಿನೋದ ಚಿತ್ರಾವಳಿ ಅಥವಾ ಸರಣಿ ಚಿತ್ರಾವಳಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರದ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವವರಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಹೇಳುವವರಾಗಲಿ ಅದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿರುವುದಾಗಲಿ ಬಹು ವಿರಳ. ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರಲಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕದಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಆಲ್ಬಮ್ ಸಿಗುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ರೇಖೆಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳ ಕುರಿತ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದಷ್ಟು ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ಬೇರೆಯ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಬಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಗಳ, ದಾಖಲೆಗಳ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ತೋರುವಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಹೋಗಿರುವ ಬಿಡಿ-ಬಿಡಿಯ ಲೇಖನಗಳು, ನಿರೂಪಣೆಗಳು ಕ್ರೋಢಿಕರಿಸಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು ಕುರುಡು ಆನೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಪರಂಪರೆ ನಡೆದು ಬಂದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಗಳಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಮುಂದೆಯೂ ಇರಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಸಂಶೋಧಕನು ನಡೆಸಿದ ನಿರಂತರ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಹಾಕಿದ ಕ್ರೋಢಿಕೃತ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಸಮಗ್ರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದು ಸಂಶೋಧಕನ ಆಶಯ.

ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಜಾಗತಿಕ ಇತಿಹಾಸ

ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಜಾಗತಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಲು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಹಿರಿಮೆ ಫೆನ್ನಿಲ್ಲೇನಿಯಾದ ಪತ್ರಕರ್ತ, ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂವಿಧಾನ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯ ಬೆಂಜಮಿನ್ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್‌ಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು 1729ರಲ್ಲಿ ಫೆನ್ನಿಲ್ಲೇನಿಯಾ ಗೆಜೆಟ್ ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಬ್ರಿಟೀಷ್ ನೀತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆದ್ದ ಮೊದಲ ಅಮೇರಿಕ ಪ್ರಜೆ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್.

1754ರಲ್ಲಿ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್ ಹಾವಿನ ತುಣುಕುಗಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಮೇರಿಕದ ವಸಾಹತುಗಳ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದ.

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಪಲ್ಲಟಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವಾಚಿಕ ಮತ್ತು ಅವಾಚಿಕ ನಿರೂಪಣೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ತುಯಾಟ ಮತ್ತು ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ನಿರೂಪಣಾ ಆಯಾಮವಾಗಿ ಒದಗಿ ಬಂದದ್ದೇ ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು. ಹಾವಿನ ತುಣುಕುಗಳ ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ವಸಾಹತುಗಳ ರೂಪಕವನ್ನಾಗಿಸಿ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಇಲ್ಲವೇ ಸಾಯಿರಿ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆ (ಜಾಯ್ಸ್ ಆರ್ ಡೈ) ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಭಿನ್ನ ವಸಾಹತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹಂಚಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಅಮೇರಿಕವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ. ಇಂತಹ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ರೋಚಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಇವು ಕೇವಲ ನಿರೂಪಣಾ ಆಯಾಮವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಆಯಾಮ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು ಕೂಡಾ ಇವೇ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು. ಅದುವೇ ಪೀತ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ.

ಅಮೇರಿಕದ ಆಧುನಿಕ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಪಿತಾಮಹನೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಜೋಸೆಫ್ ಪುಲಿಟ್ಜರ್‌ನ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಟೈಮ್ಸ್ (1883) ಮತ್ತು ಈತನ ಕಟು ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ವಿಲಿಯಂ ರ್ಯಾಂಡಲ್ಸ್ ಹರ್ಷ್‌ನ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಜರ್ನಲ್‌ನ (1895) ನಡುವಿನ ನಡೆದ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದೇ ಈ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಯುದ್ಧ. ಆಧುನಿಕ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಮುಂಚೂಣಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಈ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಂಡಲ್ಸ್ ಹರ್ಷ್‌ನು ಪುಲಿಟ್ಜರ್‌ನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರನ್ನು ದ್ವಿಗುಣ ಸಂಬಳದ ಆಸೆ ತೋರಿ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅದುವರೆಗೂ ಸತ್ಯ ಘಟನೆಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ನಿಗೂಢತೆಯ ರೋಚಕತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ವೈಭವೀಕರಿಸಿದ ಕಪೋಲಕಲ್ಪಿತ ವಿಕೃತ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟದ ಸರಕನ್ನಾಗಿಸಿದ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಪುಲಿಟ್ಜರ್ ತನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಥಮವಾಗಿ ಹಳದಿ ಅಂಗಿ ತೊಟ್ಟ ಮಗುವಿನ (ಯೆಲ್ಲೋ ಕಿಡ್) ವರ್ಣಮಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಜನಾದರವನ್ನೂ ಗಳಿಸಿದ್ದ. ಪುಲಿಟ್ಜರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಪೈಪೋಟಿಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹರ್ಷ್‌ನ ಹಳದಿ ಅಂಗಿಯ ಮಗುವಿನ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರ ಔಟ್‌ಲಾನ್‌ನನ್ನೂ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದು ತನ್ನ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಜರ್ನಲ್‌ನಲ್ಲೂ ಅದೇ ಹಳದಿ ಮಗುವಿನ ಚಿತ್ರ ಸರಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ದೃತಿಗೆಡದ ಪುಲಿಟ್ಜರ್ ಹಳದಿ ಅಂಗಿಯ ಮಗುವಿನ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರ ಸರಣಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರ ಜಾರ್ಜ್ ಬಿ. ಲ್ಯೂಕ್ಸ್‌ನ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದೇ ಹಳದಿ ಅಂಗಿಯ ಮಗುವಿನ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಪುಲಿಟ್ಜರ್ ಮತ್ತು ಹರ್ಷ್‌ನ ನಡುವಿನ ಹಣಾಹಣಿ ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದಲ್ಲದೆ ರೋಚಕ, ಕಪೋಲ ಕಲ್ಪಿತ ಸುದ್ದಿಯ ಸಮರ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ ಹಳದಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಅಥವಾ ಪೀತ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. (ಎಡ್ವಿನ್ ಎಮಿರಿ, 1962)

ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೈನ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಬ್ರಿಟನ್, ಅಮೇರಿಕಾ ಹಾಗೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈ ಅಹಿಂಸಾವಾದಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರು ಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಯಾದರು, ಅನೇಕ ಐರೋಪ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿ ಮಹಮ್ಮದರ ಹಾಗೂ ಇತರ

ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಹಲವು ಸಂಚಲನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರನ್ನು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು.

18ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಜೆ ವಿಲಿಯಂ ಹೋಗಾರ್ಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಆರಂಭಿಕ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಡಂಬನಾ ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಹಲವು ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬ್ರಿಟನ್ ಜನತೆಯ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದರೂ ಇವರ ಚಿತ್ರಗಳು ಯಾರನ್ನೂ ರೊಚ್ಚಿಗೆಬ್ಬಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಕಾರ್ಟೂನ್‌ಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಅರ್ಥ ನೀಡಿದ್ದು 1841ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ದಿ ಪಂಚ್ ಪತ್ರಿಕೆ. ಹೆಸರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಸುದ್ದಿಗೆ ಗುದ್ದುಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಪತ್ರಿಕೆ. ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಹಾಸ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿಗಷ್ಟೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೆನ್ರಿ ಮೇ ಹ್ಯೂ ಮತ್ತು ಎಬ್‌ನೇಜರ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ಲೆಸ್ ಎಂಬುವವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಹಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಪಂಚ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಜನಮನ್ನಣೆಗೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕತೆಯ ನಿರೂಪಣಾ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೊಂದು ಹೊಸ ಭಾಷ್ಯ ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು.

1843ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಸಂಸತ್ ಭವನವನ್ನು ಭಿತ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದ ಕಾರ್ಟೂನ್‌ಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಈ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಂದಿನ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಆದ್ಯತೆ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಆಲ್ವಿಕ್, ರಿಚರ್ಡ್ (1997).

ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ನಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಚಾರ್ಲಿ ಹೆಬ್ಡೊ (ಚಾರ್ಲಿಸ್ ವೀಕ್ಲಿ), ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆ, ತನ್ನ ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದಲೇ ವಿವಾದಾಸ್ಪದ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳಿಂದ, ಚುರುಕು ಮುಟ್ಟಿಸುವ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಮಡಿವಂತರ ಮುಖವಾಡಗಳನ್ನು ಕಳಚಲು ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು. 1981ರಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಬಾರ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ ಮತ್ತು ಇದಾದ 8 ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಜನ ನಾಯಕ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಡಿಗಾಲ್‌ಯ ಸಾವು ಇವೆರಡೂ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿ ಚಾರ್ಲಿ ಹೆಬ್ಡೊ ನೀಡಿದ್ದ ಶಿರೋನಾಮೆ, ಕೊಲಂಬಿಯದ ರುದ್ರ ನೃತ್ಯ: ಒಂದು ಸಾವು (Tragic Ball at Colombia: One dead). ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಕೆಲಕಾಲ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ

ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಕಲೆಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳೊಬ್ಬರು ಎಂದು ಶ್ರೀಯುತ ಕೇಶವ ಶಂಕರ ಪಿಳ್ಳೆ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಂಚ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಹುಕಾಲ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಶಂಕರ್ಸ್ ವೀಕ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಸಂಧಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಚಿತ್ರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿ ಈ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಸಮಯದ ಭಾರತೀಯ

ಸಮಾಜದ ಹಲವು ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂತರದ ತವಕ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿಡಂಬನಾ ವಕ್ರ ಗೆರೆಗಳಿಂದ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕಿಚಾಯಿಸುತ್ತಾ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಚುರುಕು ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಸಮಷ್ಟಿ ಹಿತದ ಸಾಕ್ಷಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿದ್ದವರು. ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಾಗಿ ಆದ್ಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತವರು ಆರ್.ಕೆ.ಲಕ್ಷ್ಮಣ್, ಪಿ.ಕೆ.ಶಂಕರನ್ ಕುಟ್ಟಿ, ಒ.ವಿ.ವಿಜಯನ್, ಅಬು ಅಬ್ರಾಹಂ, ಮಾರಿಯೋ ಮಿರಾಂಡ, ಪ್ರಭಾಕರ್, ರಾವ್ ಬೈಲ್ ಮುಂತಾದವರು.

ತಮ್ಮ ಅಂಕು-ಡೊಂಕು ಗೆರೆಗಳ ಕೊಂಕುತನದಿಂದ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಚುರುಕು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಳರಸರ ಕಿಂಗ್‌ಡೆಗೆ ಗುರಿಯಾದವರೇ. ಬಹುಶಃ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದ ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ನೈತಿಕತೆಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪತ್ರಕರ್ತರೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಎನಿಸಲಾರದು. ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ತಲೆಮಾರಿನ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರಲ್ಲಿ ಅಸೀಂ ತ್ರಿವೇದಿ, ಇಂಡಿಯಾ ಟುಡೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ನಿನಾನ್, ದಿ ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕೇಶವ್, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇಂಡಿಯಾ ಟುಡೆ ಯಿಂದ ಹೊರ ಬಿದ್ದ ಸತೀಶ್ ಆಚಾರ್ಯ, ಪಂಜು ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಬಾಲ, ಫರ್ಸ್ತ್ ಪೋಸ್ಟ್ ನ ಮಂಜುಲ್, ಕೇರಳದ ಕೆ.ಕೆ.ಸುಭಾಷ್, ಪಿ. ಮಹಮ್ಮದ್, ಸುಹೈಲ್ ಮುಂತಾದವರು ತಮ್ಮ ಅಂಕು ಡೊಂಕಿನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಗೆರೆಗಳಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಹಿಟ್ಟರ್‌ಗಳ ಕೆಂಗಣ್ಣಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಸದಾ ಅಭದ್ರತೆಯ ಜೀವ ಭಯದ ನೆರಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ವಕ್ರ ಗೆರೆಗಳಿಂದ ಸಮಾಜದ ವಕ್ರಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕರ್ನಾಟಕದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರು ಕಳೆದ ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ತಾವು ಕಂಡು ಗ್ರಹಿಸಿದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಕ್ರ ಗೆರೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ತುಲಾನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರ ಗ್ರಹಿತ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಕಲ್ಪನೆಗಳ ರೂಪು-ರೇಷೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ

ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪ್ರಿಯ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯ. 'ಪದ ಸಂಪದ', 'ಚಿನಕುರಳಿ' ಮುಂತಾದ ಜನಪ್ರಿಯ ಅಂಕಣ/ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟಗೊಳಿಸಿವೆ. ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತ ರಾಜಕೀಯ, ಅರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರವಣಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯವಾದುದು.

1948ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ "ಡೆಕ್ಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್"ನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಪುರವಣಿತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ವಿಭಿನ್ನ ಶೈಲಿಯ ಸುದ್ದಿ ನಿರೂಪಣೆಗಳಿಂದ ಅತೀ ಬೇಗನೆ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಂಡಿತು. 1948ರ

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 10ರಂದು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಬಿ.ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರು ನಂತರ ಖಾದಿ ಶಾಮಣ್ಣ, ಟಿ.ಎಸ್ ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾವ್, ವೈಎನ್ ಮುಂತಾದ ಘಟಾನುಘಟಿ ಪತ್ರಕರ್ತರು ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಗೊಂದು ಘನತೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರು.

IRS 2019ರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯ ಓದುಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇ.11% ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. 2017ರಲ್ಲಿ 64,35,000 ಓದುಗರ ಸಂಖ್ಯೆ, 2019ರಲ್ಲಿ 71,77,000ರಷ್ಟು ಓದುಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯು ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ, ಮತ್ತು ವಿಜವಾಣಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದೊಂದು ಪುರವಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕದ ಪರಿಚಯ, ಮಕ್ಕಳ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪೂರ್ತಿದಾಯಕ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಭಾನುವಾರದ ಪುರವಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮೆಟ್ರೋ, ಸೋಮವಾರ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಪುರವಣಿಯಾದರೆ, ಕ್ರೀಡಾ ಸಾಧನೆ, ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು, ಮಂಗಳವಾರದ ಪುರವಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಕುರಿತು ಬುಧವಾರ ಪುರವಣಿ ಪ್ರಕಟವಾದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶೇಷತೆಯ ಕುರಿತು ಗುರುವಾರದ ಪುರವಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಸಿನಿಮಾಗಳ ಬಿಡುಗಡೆ, ಮಹೂರ್ತ ಮತ್ತು ಸಿನಿರಂಗಿನ ಬದುಕಿನ ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳು ಶುಕ್ರವಾರದ ಪುರವಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಕುರಿತ ಸೌಂಧರ್ಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು ಶನಿವಾರದ ಪುರವಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ.

ಪತ್ರಿಕೆಯ ವಿಶೇಷಣೆ

ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದು, ಪುರವಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಒಟ್ಟು ಪತ್ರಿಕೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 12,880 ಸ್ವೇರ್ ಸೆಂ.ಮೀ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದರ ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಪಾಕೆಟ್ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕ್ಕೆ 26.25 ಸ್ವೇರ್ ಸೆಂ.ಮೀ ಅಂದರೆ ಶೇ.0.20 ಸೆಂ.ಮೀ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪತ್ರಿಕೆಯು ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿದಂತೆ 14 ಮತ್ತು 12 ಹಾಗೂ 10 ಪುಟಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಪತ್ರಿಕೆಯ ಎತ್ತರ 52 ಸೆಂ.ಮೀ ಮತ್ತು ಅಗಲ 32.5 ಸೆಂ.ಮೀ ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಪುಟಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 20280 ಸ್ವೇರ್ ಸೆಂ.ಮೀ ಆಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕ್ಕೆ 24 ಸ್ವೇರ್ ಸೆಂ.ಮೀ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 21 ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳ 244 ಪುಟಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 425880 ಸ್ವೇರ್ ಸೆಂ.ಮೀ ಆಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ 504 ಸ್ವೇರ್ ಸೆಂ.ಮೀ ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 21 ದಿನದಲ್ಲಿ ಶೇ. 8.45 ರಷ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜಕೀಯ ವಿದ್ಯಮಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು, ಚಿನ್ನಕುರಳಿ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರ ಪ್ರಕಾಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಅಂಕು-ಡೊಂಕಿನ ಗೆರೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 2022ರ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ

ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೇ.1ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೇ.1ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಶೇ.98ರಷ್ಟು ರಾಜಕೀಯ ವೈಪರಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ, ಒಗ್ಗೂಡಿರುವ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಹತ್ವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 1921ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ.

ಕರ್ಮವೀರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿತ್ತು. ದತ್ತೋಪಂತ ಬೆಳವಿ, ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಜೋಷಿ, ದಾತಾರ ಬಳವಂತರಾವ್, ಗೋಖಲೆ ಕೇಶವರಾವ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರಾಭಿಮಾನಿಗಳು ದಿವಾಕರರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಕನ್ನಡಿಗ, ಬೆಳಗಾವಿಯ ಅರುಣೋದಯ ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ 1933ರಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಕೇವಲ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆ ಇಡೀ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದಲೂ ಒಂದು ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತರಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಎಂ.ಎಚ್. ಕೌಜಲಗಿ ಅವರನ್ನು ದಿವಾಕರ ಅವರು ನಿಯೋಜಿಸಿದರು. ದ್ವಿತೀಯ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯ ಎನ್ನುವ ಸ್ವಂತ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲೆಂದು 'ಸಂಕ'ದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ತೊರೆದಿದ್ದ ಕೆ.ಶಾಮರಾವ್ ಅವರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಮುದ್ರಣದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂದು ಮತ್ತೆ ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಎರಡು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವ ಪ್ರಯೋಗ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಅಂದು ಹೊಸತಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 2022ರ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುರವಣಿಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳೊಡನೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೇ 1 ರಿಂದ 31ರವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 304 ಪುಟಗಳು ಮುದ್ರಣವಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ 20 ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಒಟ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಉದ್ದ 52 ಸೆ.ಮೀ ಮತ್ತು ಅಗಲ 33 ಸೆ.ಮೀ ಇರುತ್ತದೆ. 10 ಪುಟಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ದಿನದಂದು ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 17160 ಸ್ಕೇರ್ ಸೆ.ಮೀ ಇದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕ್ಕೆ 560 ಸ್ಕೇರ್ ಸೆ.ಮೀ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪಾಕೆಟ್ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ 7 ಸೆ.ಮೀ ಉದ್ದ ಮತ್ತು 4 ಸೆ.ಮೀ ಅಗಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಕ್ಕಿಂತಲೂ

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿದ್ಯಾಮಾನಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ವೈದ್ಯಕೀಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿದಾಗ ಪುರವಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯು ರಾಜಕೀಯ ವಿಡಂಬನಾ ರೇಖೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದರೆ, ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಾಮಾನಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, ನಿಯತಕಾಲಿಕೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಂಗಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗಚಿತ್ರ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಸಮಾಜದ ಅಂಕು-ಡೊಂಕುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಎಡ್ವಿನ್ ಎಮೆರಿ (1962). ದಿ ಪ್ರೆಸ್ ಆಂಡ್ ಅಮೇರಿಕ: ಪ್ರೆಂಟಿಸ್ ಹಾಲ್: ಯು.ಎಸ್.ಎ.
- ಆಲ್ವಿಕ್, ರಿಚರ್ಡ್ (1997). ದಿ ಲೈವ್ಲಿ ಯೂತ್ ಅಫ್ ಎ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್, 1841-1851: ಒಹಿಯೋ ಸ್ಟೇಟ್, ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್: ಒಹಿಯೋ.
- ಹಿನಾ ನಕ್ಷಿ (2007). ಜರ್ನಲಿಸಂ ಆಂಡ್ ಮಾಸ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್: ಉಪಕಾರ್ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ನವ ಜೋಷಿ, ಶಿವಾನಂದ (2007). ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ.
- ಬಿಷಪ್ ಪ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್ (2009). ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್ ಬೈಬಲ್: ಚಾರ್ಟ್ ವೆಲ್ ಬುಕ್: ಲಂಡನ್.
- ಮಹಮ್ಮದ್. ಪಿ. (2010). ವ್ಯಂಗ್ಯ (ಪಿ) ಚಿತ್ರ ಸಂಕಲನ: ಚಿಂತನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಖಂಡೂರಿ, ರೀತು ಗೈ ಗೈರೋಲಾ. (2014). ಕ್ಯಾರಿಕೇಚರಿಂಗ್ ಕಲ್ಚರ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ: ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್ ಆಂಡ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಇನ್ ದ ಮಾಡರ್ನ್ ವರ್ಲ್ಡ್, ಕೆಂಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್.